

Gaston Dorren. (2016). *Vakantie in eigen taal: Wat er mooi, gek en fout is aan ons Nederlands*. Amsterdam: Atheneum-Polak & Van Genneep. Isbn 978 90 253 0267 2, € 15, 207 blz.

CULINAIR GENIETEN

Op LinkedIn presenteren mensen zich als beroepsbeoefenaar. Gaston Dorren noemt zich daar 'taaljournalist en eindredacteur'. Hij is academisch opgeleid, maar niet in taalkunde. Erger nog: hij is afgestudeerd in de sociale wetenschappen, Development Studies, specialisatie Latijns-Amerika. Hoe durft hij zich met taal te bemoeien?

De taal is van iedereen, zo blijkt maar weer. Taal is bij uitstek een sociaal verschijnsel. Het is eigenlijk een merkwaardig historisch toeval dat de taalkunde niet onder de sociale wetenschappen valt. Onder wetenschappers bestaan pikordes, die zich onder meer uiten in de benamingen alfa-, bèta- en gamma-wetenschappen. Met een alfamannetje kreeg Dorren te maken toen hij als taaljournalist op zoek was naar een taalkundige die meer wist van de esthetische dimensie van taal: de meeste mensen vinden het Spaanse woord *libélula* ('libel') mooier dan het Berberse woord *ssrkscht* ('ik verborg hem'), en veel mensen vinden ook bepaalde talen als geheel mooier of lelijker dan andere. Op die zoektocht benaderde hij 'per ongeluk' een taalkundige die vond 'dat mijn vraag, ten

eerste, getuigde van een "folk perspective" (niet-academisch perspectief), en, ten tweede, miskende "dat esthetische waarderings sociale constructies zijn"'. Dorrens commentaar: 'Het eerste heb ik als een onbedoeld compliment opgevat; met het tweede ontmaskerde hij zichzelf als een sociale wetenschapper.' Gelukkig bleken er wel degelijk andere taalwetenschappers te bestaan 'die zich niet allereerst afvragen of een vraag wel academisch genoeg is' (p. 140), zoals Charlotte Gooskens, die wel onderzocht wat talen meer of minder mooi maakt.

Dorren gaat ook zelf op ontdekking uit, niet gehinderd door gevoelens van academische correctheid, maar gedreven door verwondering en nieuwsgierigheid. Hij hoort bijvoorbeeld zijn sportdocente zeggen: 'Voel die bovenbenen lekker verzuren', en hij puurt er meteen drie taalvragen uit: waarom 'Voel ...' en niet gewoon 'Waarschijnlijk verzuren nu ...'? Waarom 'die bovenbenen' en niet gewoon 'je bovenbenen'? Waarom 'lekker' en niet gewoon 'pijnlijk'? Dezelfde sportjuf zegt: 'Als je je been niet strekt, weet het bloed niet waar hij naar toe moet.' Waarom niet 'waar het naar toe

moet'? En ook weer deze sportlerares ontmaskert Dorrens sociale vooroordeel, als hij hoort dat ze niet het Amersfoortse stadsdialect spreekt zoals hij aannam, maar uit Bunschoten-Spakenburg komt, en dat doet haar taalgebruik onwillekeurig aanzienlijk in zijn achting stijgen. Dorren realiseert zich pijnlijk dat hij aan stadsdialecten (behalve Maastrichts) een lage status toekent, ondanks zijn verlichte taalkundige waardering van dialecten als gelijkwaardige taalvarianten.

Dorren doet veel eindredactiewerk, en daar word je lichtelijk gestoord van, ervaren ook taaldocenten die leerlingeteksten moeten corrigeren. Als je je ervoor laat betalen om zout op slakken te leggen, dan ga je overal eigenaardigheden en al of niet vermeende fouten zien. De smaakvolle manier waarop Dorren zijn slakken presenteert en de zoutstrooier hanteert, zijn brede, relativerende blik en onderhoudende schrijfstijl zijn een culinair genot voor elke taalschoolmeester. Hij reist in dit boek taaltoeristisch door heel Nederland, bezoekt ook Vlaanderen en kijkt regelmatig met een verfrissende blik over de Nederlandse taalgrenzen heen. EK ■